

HET WEERLOZE KANS GEVEN

Overweging Kerstnacht - 24 december 2013 - Jozef Essing o.p.

Op het journaal is het soms te zien:

een soldaat zwaar ingepakt en bewapend

heeft de deur van een huisje ingetrapt

en staat oog in oog met piepklein kind dat schreiend op de grond ligt.

Twee werelden staan oog in oog met elkaar.

De macht die van wapens uitgaat - zij kunnen doden -

en het appèl dat van het weerloze kind uitgaat - zal dat het winnen?

Dat hangt ervan af of de soldaat zich laat raken.

Ook het verhaal van Lucas laat twee werelden zien.

Het begint met keizer, koning, gouverneur,

ieder in zijn paleis en op zijn troon,

en het eindigt met een kind van daklozen

omringd door mensen in weer en wind.

Twee soorten koningschap komen in beeld, twee soorten macht.

De ene is de pax romana: vrede door te pacificeren,

leiders tot onderwerping te dwingen

en het volk in bedwang te houden;

de heerser noemt zich 'Augustus': 'redder - heil!'

Van een heel andere orde is dat van het kind:

het wil ontwapenen, mensen raken en hun harten winnen;

en juist deze macht-loze wordt in hemels licht gezet

en redder genoemd.

Wie van de twee is de sterkste? Jesaja weet het wel:

*Het drukkende juk, de stang op de schouders, de stok van de drijver:
in stukken worden ze broken.*

Want een kind is geboren, een zoon ons gegeven;

groot is zijn macht en eindeloos de vrede.

Maar hoezo 'grote macht', hoezo 'eindeloze vrede'?

Zet het journaal eens aan: waar blijven die macht en die vrede?

Ja, de macht van een kind is anders dan die van een interventieleger:

Dwang en geweld dwingen mensen op de knieën maar winnen hen niet.

Het weerloze appél van het gelaat laat een mens vrij:

het is dan aan mij of ik mij laat raken; maar áls ik dit doe,

komen er onvermoede krachten los, zodat ik in beweging kom.

Kom in mij, win, ontwapen mij, zie mij, doe mij aan. Weersta mij,

wacht mij, delf in mij, ontdooi mijn naam, ontraadsel mijn bestaan

Het is God niet om onderwerping te doen

- daarom kunnen we niet zeggen: Doe er eens wat aan -

zijn eer en glorie is de mens die ervaart en met hart en ziel ter plekke is.

Heel het optreden van Jezus is daarop gericht.

Hij zegt: sta op, kom uit je hol, Jij kunt iets betekenen,

ik heb je nodig, doe je mee met mij?

Franciscus van Assisi heeft op een heel eigen manier laten zien

hoe wat zwak staat het kan winnen van de sterke positie

Hij liet buiten in het veld een voorstelling maken van Christus' geboorte.

Zo bracht hij het verhaal van Lucas dicht bij de boeren en buitenlui,

door de de elite al gauw als onderontwikkeld afgedaan;

maar in zijn ogen stonden zij het dichtst bij het mysterie.

Hij ging nog verder: in zijn eigen optreden

liet hij het ontwapenende appél van Jezus zien.

Toen het leger van de kruisvaarders oprukte naar het Oosten

zocht hij, in vossen gekleed dwars door de linies heen de sultan op

om hem tot het sluiten van vrede te bewegen.

De sultan hoorden hem vriendelijk aan en liet hem weer gaan.

Er werd geen vrede getekend; maar wel mochten de franciscanen

voortaan als hoeders van de heilige plaatsen pelgrims ontvangen.

Dat kan een beeld zijn van onze eigen mogelijkheden.

Het geweld kunnen we niet met een wenk van onze vingers verjagen

Maar wel kunnen we midden in een gewelddadige wereld ontwapenende tekenen zijn.